

Úvod do energetiky: System a struktura energetického práva

Oddělení energetického práva

Oddělení energetického práva vzniklo v roce 2019 s cílem vytvořit podmínky pro systematický **vědecký výzkum a rozvoj úrovně poznání v oblasti energetického práva**. Jeho členové se během prvních dvou let existence oddělení zapojili do řady vědecko-výzkumných projektů a pravidelně se účastnili tuzemských i mezinárodních konferencí. Došlo též k obnovení **Symposia energetického práva**, již tradiční tuzemské konference, která unikátním způsobem propojuje akademický svět se světem praktikujících právníků působících v energetice. Zřízení Oddělení energetického práva rovněž umožnilo nabídnout studentům Masarykovy univerzity specializované kurzy rozvíjející jak poznání v oblasti energetického práva a energetiky, tak i praktické právní dovednosti.

energy.law.muni.cz

OEP: Kurzy

– Kurzy vyučované na Právnické fakultě

MVV2368K Energetické právo (jarní semestr)

MVV61K International Arbitration in the Energy Sector (jarní semestr)

MVV310K International and EU Energy Law (podzimní semestr)

MVV276K Praktikum z energetického práva (podzimní semestr)

MVV27468K Energy Transition Diplomacy (jarní semestr)

ENERGIE

– Energie: schopnost vykonat práci

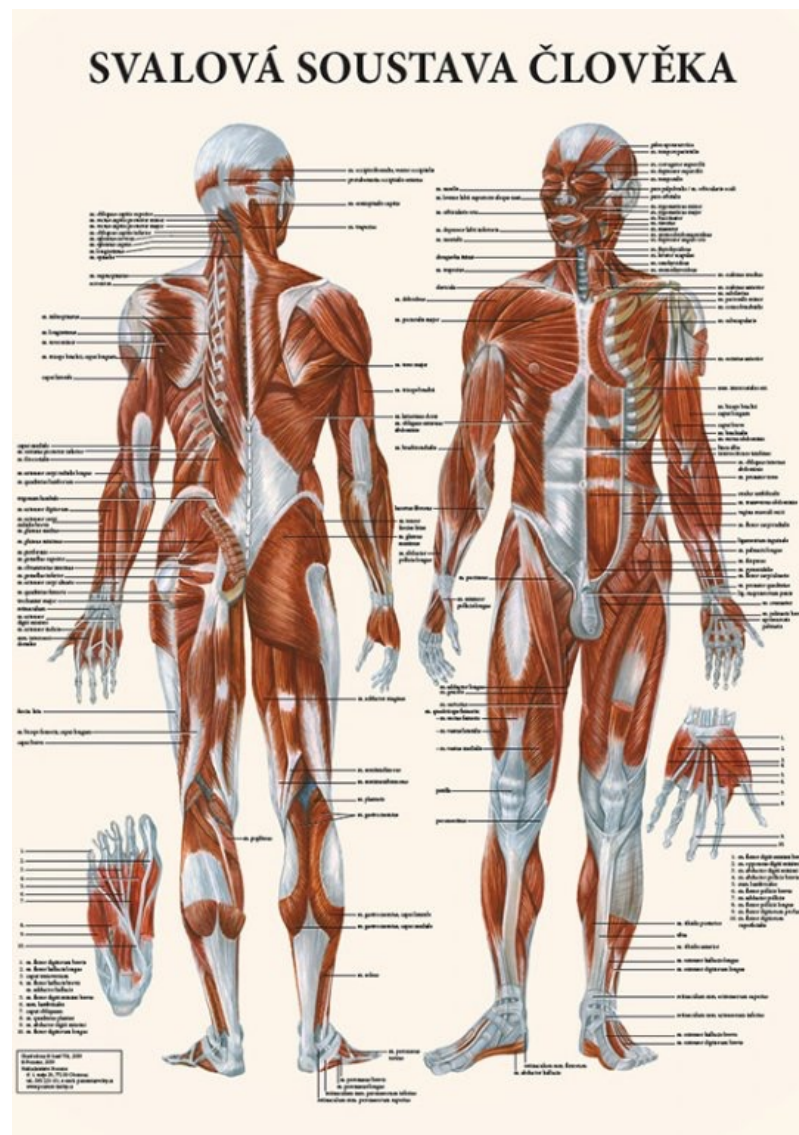
- Jeřáb zvedající konstrukci vykonává práci (polohová energie udělená konstrukci).
- Blesk je projevem práce – proces produkující změnu (elektromagnetická, tepelná a chemická energie).

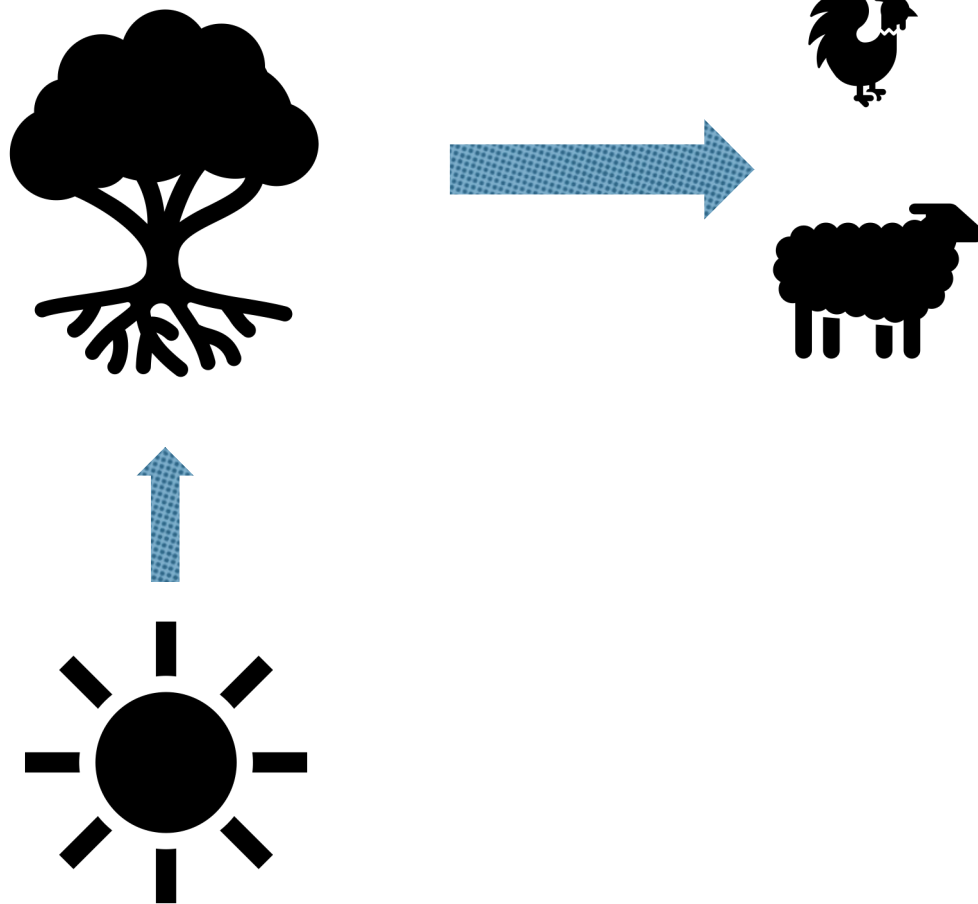
ENERGIE

Chemická energie

- ❖ Metabolismus (souhrn veškerých chemických dějů, které probíhají uvnitř organismu a které slouží jednak k získání energie, jednak k tvorbě látek potřebných pro činnost a stavbu organismu).
- ❖ Energie zachycená v chemických vazbách (sacharidy, bílkoviny, tuky).

ENERGIE

MUNI
LAW

ENERGIE

Hledání a využívání **jiných zdrojů energie.**

Použití ohně před více než 1,5 milionem let (tepelná energie).

Spalování biomasy se stalo zdrojem tepla a světla.

Domestikace velkých zvířat (velká zvířata významně usnadnila zemědělskou činnost a dopravu).

ENERGIE

- Polohová energie (gravitační) – *přečerpávací elektrárna*
- Nebeská mechanika (polohová energie) (slapové působení)
- Kinetická energie - Pohyb hmoty – *transport (řeka)*
- Tepelná energie –Teplo – *ohřev potravin, teplo,*
- Elektromagnetická energie - Světlo – *denní světlo,*
- Chemická energie – *pohyb lidského těla, pěstování rostlin (fotosyntéza), chov zvířat (biomasa)*
- Elektrická energie - elektrina, elektrostatický výboj (blesk) – *široká škála využití*
- Jaderná energie (ionizující záření)

ENERGIE

- Polohová energie (gravitační působení země)
- Nebeská mechanika (polohová energie) (vzájemná přitažlivost planet)
- Kinetická energie (důsledek polohové energie v případě tekoucí vody, důsledek využití chemické energie - somatické energie člověka či zvířat, důsledek využití elektrické energie, důsledek využití jaderné energie (výbuch bomby).
- Tepelná energie (důsledek slunečního záření, důsledek hoření (spalování biomasy), důsledek mechanického tření, důsledek radioaktivního rozpadu prvků, důsledek chlazení zemského jádra).
- Elektromagnetická energie (důsledek slunečního záření)
- Chemická energie (důsledek slunečního záření - fotosyntézy, metabolismu)
- Elektrická energie (důsledek slunečního záření, chemické přeměny v palivových článcích, generátor, baterie, elektrárna)
- ⁹ – Jaderná energie (uložená v jádru atomu)

Energetická konverze

- 1. zákon termodynamiky: **Energii nelze zničit ani vyrobit.**

Příklady konverze:

Polohová energie -> kinetická energie (tekoucí voda)

Biomasa (elektromagnetická energie se fotosyntézou mění na chemickou energii) a fosilní paliva (elektromagnetická energie uložená ve fosilních palivech) -> se mění spalováním -> tepelnou energii

Teplo -> elektrická energie

Význam energetické konverze pro lidskou společnost.

NEODVOZENÉ (NEKVERTOVANÉ) ZDROJE ENERGIE:

- 1) **SLUNEČNÍ ZÁŘENÍ:** fotosyntéza, metabolismus, vítr, voda
- 2) **GEOTERMÁLNÍ ENERGIE** – pomalu chladnoucí zemské jádro a teplo z rozpadu prvků (uran, thorium, draslík)
- 3) **GRAVITAČNÍ PŮSOBENÍ ZEMĚ A OSTATNÍCH PLANET**
- 4) **Plus: Energie prvků/hmoty (štěpení jádra)**

A. Einstein

$$E = mc^2$$

Hmota sama o sobě je formou energie.

Celkové množství energie, které lze z tělesa získat při nepůsobení vnějších sil (tedy kinetické i klidové energie), rovno hmotnosti tělesa vynásobené druhou mocninou rychlosti světla. V praxi však lze klidovou energii (nesprávně „hmotu“) na energii převádět obvykle jen s výrazně nižší účinností, proto množství získané energie nikdy nedosahuje této úrovně.

4 tuny hmoty = roční globální spotřebě energie

V 1 kg jakékoli látky je tedy ukryta energie $E = m \cdot c^2 = 1 \text{ kg} \cdot (3.108 \text{ m.s}^{-1})^2 = 9.1016 \text{ J} = 25 \text{ TWh}$.

Je však mimořádně náročné tuto klidovou energii látky v praxi využít. Brání nám v tom příčiny fyzikální i technické.

V jaderných reaktorech - při štěpení jader uranu - energeticky využíváme 0,1 % klidové energie.

Energetické zdroje

Slunce

- Biosféra
- Fosilní paliva
- Elektřina

Energie hmoty (Einstein)

(jaderná energie)

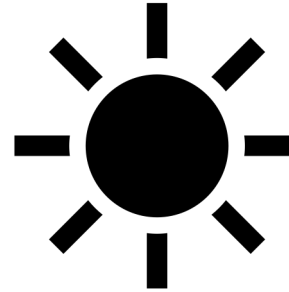
Zemské teplo

Pomalu
chladnoucí
zemské jádro
+ teplo z
rozpadu
prvků

Gravitační
energie Země
+ nebeská
mechanika
(vzájemná
přitažlivost
planet)

Slunce

Slunce dopadající na povrch Země je nejsilnějším trvalým energetickým tokem.

Bezprostřední
transformace

Dlouhodobá
transformace

Fotosyntéza a metabolická konverze, proudění vody a vzduchu

**Rostliny + tlak + vysoká teplota + miliony let -
> FOSILNÍ PALIVA**

Podmaňování si světa 1.0

- 1) Energie uložená ve svalech + logické uvažování + sluneční záření jako zdroj tepla
- 2) Před 1,5 mil naši předkové poznali oheň (zdroj tepla a vaření)
- 3) Před 6 000 mil let dochází k domestikaci velkých zvířat
- 4) Mechanizace – vodní kolo, větrný mlýn

Podmaňování si světa 2.0: Uhlí

Uhlí

-Vzniklo rozkladem rostlinných zbytků v pravěkých bažinách, překryvem dalšími vrstvami + vysoký tlak + vysoká teplota + čas (až 350 mil. let v případě černého uhlí).

-Pravěké rostliny po odumření klesaly pod hladinu bažiny, kde se v prostředí bez přítomnosti kyslíku nemohly rozložit běžnými biologickými procesy.

-Kvalita (různá výhřevnost):

-Černé uhlí (300-350 mil. Let)

-Hnědé uhlí (cca 65 mil. let)

-Pravěké rostliny po odumření klesaly pod hladinu bažiny, kde se v prostředí bez přítomnosti kyslíku nemohly rozložit běžnými biologickými procesy.

-Problémy: popílek, nespálitelné látky (síra způsobující kyselé deště, či CO₂)

-Postupně nahradilo biomasu jako primární zdroj tepla (teplo).

-Během i po průmyslové revoluci se používá jako pohon parních strojů či ve vysokých pecích (mechanická energie, tepelná energie).

Klíčové využití uhlí dnes:

- 1) Výroba elektrické energie
- 2) Koks
- 3) Cementárny
- 4) Teplárenství

Podmaňování si světa 2.0: Uhlí

V UK se uhlí stává klíčovým zdrojem energie v roce 1800.

V západní Evropě vytlačilo uhlí biomasu po roce 1870.

V Rusku a Japonsku dominuje biomasa jako zdroj energie až do 20. let předchozího století.

**Podíl uhlí na komerčním využití energie v 1900 byl 95%,
v 60. letech klesl pod 50 %.**

Uhlí produkuje o 30% víc CO₂ na jednotku energie než ropné produkty a o 80% víc než zemní plyn.

Přibližně 90 % celkového světového uhlí je produkováno deseti zeměmi, kterými jsou Čína, USA, Austrálie, Indie, Indonésie, Rusko, JAR, Německo, Polsko a Kazachstán.

Podmaňování si světa 2.0: Uhlí

Uhlí tvoří 14,5 % energetického mixu EU.

Uhlí stále tvoří důležitý zdroj pro **výrobu elektřiny** (27 % elektřiny v EU je vyrobeno spalováním uhlí).

V případě České republiky tvoří uhlí 37,2 % energetického mixu.

S ohledem na dobře fungující a velmi diverzifikovaný světový trh s uhlím **neidentifikuje Státní energetická koncepce ČR (dále též jako „SEK“) energetickou závislost na uhlí jako zásadní hrozbu.**

Podmaňování si světa 3.0: Uhlovodíky

Ropa

- Nejprve zdroj **světla** (petrolej je separovaná kapalina z ropy).
- Historie: ropa samovolně tryskající na povrch.
- Používala se nejprve často pouze jako mazadlo pro nápravy kol, i jako olej do lamp.
- V USA bylo první ložisko otevřeno již v srpnu 1853. Stalo se tak v Pensylvánii vrtem hlubokým 22 metrů.
- Strmý vzrůst spotřeby ropy zaznamenáváme na počátku 20. století v souvislosti s rozvojem automobilismu a se potřebou benzínu.

Podmaňování si světa 3.0: Uhlovodíky

Ropa

-Baku 19. století

Podmaňování si světa 3.0: Uhlovodíky

V roce 1940 byly USA jedinou zemí, kde uhlovodíky hrály významnou roli v celkové spotřebě energie (45%).

V Evropě ustupuje uhlí, do té doby dominantní zdroj energie, uhlovodíkům podstatně později, zhruba v **60. letech dvacátého století.**

V roce 1966 se ropa a ropné produkty staly nejvýznamnějším světovým fosilním palivem s podílem až 44 % globálního zásobování energií.

Do roku 2005 klesl podíl ropy na globálním zásobování primární energií na 36 %.

Ropné produkty mají **vysoký energetický obsah** (o 45 % víc než černé uhlí), jelikož obsahují vodík. Ten při hoření oxiduje a uvolňuje 3x víc energie než uhlík. Ropa obvykle obsahuje 11-14% vodíku a 25% metanu.

Nespalujeme ho v surovém stavu – proces rafinace.

Využití v průmyslu + spalovací motory.

Podmaňování si světa 3.0: Uhlovodíky

- Klíčoví producenti ropy: **USA, Saudská Arábie, Rusko, Írán, Mexiko.**
- Ropa se přepravuje železničními vagony, nákladními vozy, tankery a potrubím.
- Česká republika podle statistiky Ministerstva průmyslu a obchodu v roce 2016 dovezla přes 5,3 milionu tun ropy, ze čehož 64 % tvořila ropa z Ruské federace, 28 % ropa z Ázerbájdžánu a 5,7 % ropa z Kazachstánu. Ropa je do České republiky dopravována ropovody Družba (z Ruska) a Inglostadt-Kralupy-Litvínov, který je napojený na ropovod TAL (Transalpinský ropovod propojující Italský Terst a Německo).
- **Na dodávkách ropy je mimořádně závislá i EU. Strategie energetické bezpečnosti EU uvádí, že takřka 90 % ropy, kterou EU spotřebuje, tvoří dodávky ze zahraničí.** Podle statistik z roku 2019 pochází 30% importované ropy z Ruska, 11,4 % z Norska, 8 % z Iráku, 7,4 % z Kazachstánu a 6,6 % ze Saudské Arábie.

Podmaňování si světa 3.0: Uhlovodíky

Zemní plyn

- plynárenství původně pracovalo s plyny vyrobenými zplyněním uhlí. V ČR se můžeme setkat se svítiplynem již od poloviny 19. století.
- Zemní plyn je přírodní hořlavý plyn, který se nachází v mnohadesítkových hloubkách v podzemí nebo pod mořským dnem. Jedná se o **směs plynných uhlovodíků a nehořlavých složek, jako je dusík a oxid uhličitý.**
- Zemní plyn se nachází v podzemí nebo pod mořským dnem.
- Zemní plyn se těží vrtými vedenými do pórovitých vrstev ložisek.
- Proces čištění plynu od látek, které by mohly poškodit přepravní a distribuční soustavu.
- Dálková přeprava je nejnáročnější článkem cyklu:
 - Potrubí
 - LNG
- Nekonvenční těžba zemního plynu (*shale gas*).

Podmaňování si světa 3.0: Uhlovodíky

Zemní plyn

Využití:

- 1) Vytápění
- 2) Průmysl
- 3) Výroba elektřiny

Tvoří 25% světové spotřeby energie.

Produkuje méně CO₂.

Skladování – zásobníky.

ČR: teprve od 60. let, když byl vybudován plynovod Bratrství z Sovětského svazu.

Podmaňování si světa 3.0: Uhlovodíky

Zemní plyn

Těžba zemního plynu se mezi lety 1975 a 2005 ztrojnásobila.

Zemní plyn je pro výrazně nižší produkci CO₂ při jeho spalování mnohými považován za **palivo, které přemostí ekonomiku postavenou na fosilních palivech a ekonomiku postavenou na nízkouhlíkatých palivech.**

Zemní plyn tvoří 23,2 % energetického mixu EU a 16,6 % energetického mixu ČR.

99% zemního plynu, který Česká republika importuje ze zahraničí pocházelo do 2022 z Ruské federace.

Domácí těžba pokrývá zhruba 2 % spotřeby ČR.

Největšími producenty zemního plynu jsou Spojené státy, Rusko, Írán, Kanada, Katar, Norsko.

Podmaňování si světa IV.: Jaderná energie

Jaderná energie

Rozvoj v druhé polovině 20. století

Proces: štěpní jader (uran, plutonium) -> teplo -> elektřina

Země s více než 50% podílem jádra na výrobě elektřiny: Fr, Slovensko, Belgie.

První jaderná elektrárna v ČS – Jaslovské Bohunice (4x400)

ČR: Dukovany (4x400), Temelín (2x1000)

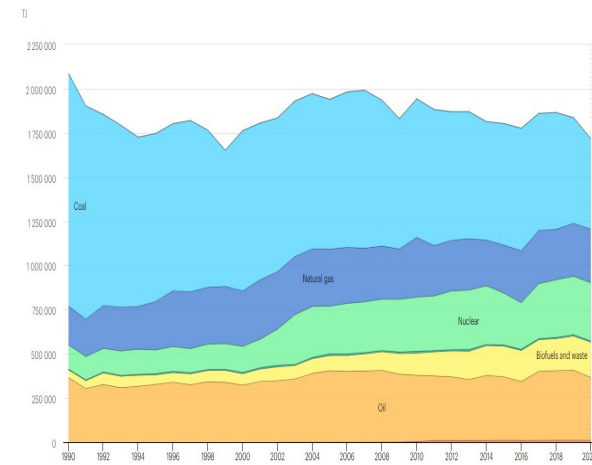
Palivo: uran (největší těžaři – Kazachstán, Kanada, Austrálie)

Česká republika – Energetický mix a energetická soběstačnost

- K roku 2014 byla spotřeba primárních energetických zdrojů v ČR z téměř 50 % kryta domácími zdroji. Optikou jednotlivých energetických odvětví je ČR plně soběstačná ve výrobě elektřiny a tepla. Vysoký podíl domácích zdrojů je dán masivním využitím domácího hnědého a černého uhlí při výrobě elektřiny.
- Navzdory predikovanému poklesu těžby uhlí SEK počítá s udržení dlouhodobé dovozní energetické závislosti ČR nepřesahující 65 % do roku 2030 a 70 % do roku 2040.

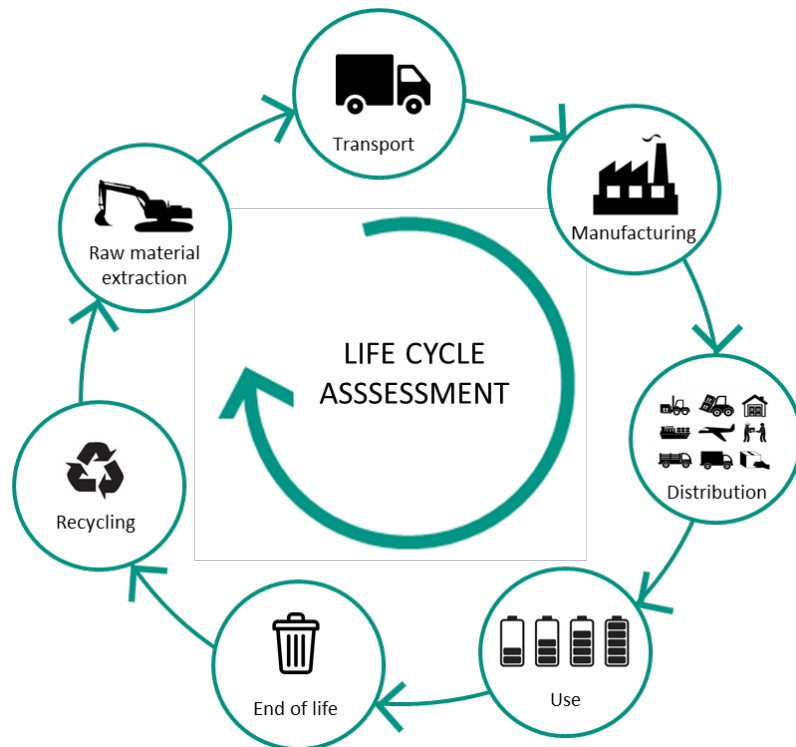
Celková dodávka energie (TES) podle zdrojů, Česká republika 1990-2020

EA, Všechno právo vyhrazeno.

Uhlí Zemní plyn Nukleární Hydro Biopaliva a odpad Olej Vtr. slunce atd.

Energetika

- Řetězec činností a procesů souvisejících s výrobou, distribucí a užíváním energie
- Nejvýznamnější průmyslové odvětví

- ENERGIE

- Obnovitelné zdroje (OZE)
- Neobnovitelné zdroje (NOZE)

Energetické trilema

- Levná – dostupná - bezpečná

Energetické právo

Komplexita:

Fyzická geografie

Technologie

Ekonomické otázky

Politické otázky

Geopolitické otázky

Životní prostředí a ochrana klimatu

Důvody regulace energetického sektoru

- 1) Energie jsou podmínkou fungování hospodářství.
- 2) Energie jsou zdrojem bohatství.
- 3) Energie se staly součástí našeho každodenního života
- 4) Energie jsou strategicky důležité pro bezpečnost země.
- 5) Negativní dopady na životní prostředí (rizika – jádro, skleníkové plyny)

Ústavněprávní základ pro státní vlastnictví nerostného bohatství odvozujeme z čl. 11 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož **zákon stanoví, který majetek je nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu a musí být jen ve vlastnictví státu.**

Na legislativní úrovni tak činí zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (**horní zákon**), **konkrétně jeho paragraf 5, který deklaruje, že nerostné bohatství na území České republiky je ve vlastnictví České republiky.**

Vyhrazená a nevyhrazená ložiska.

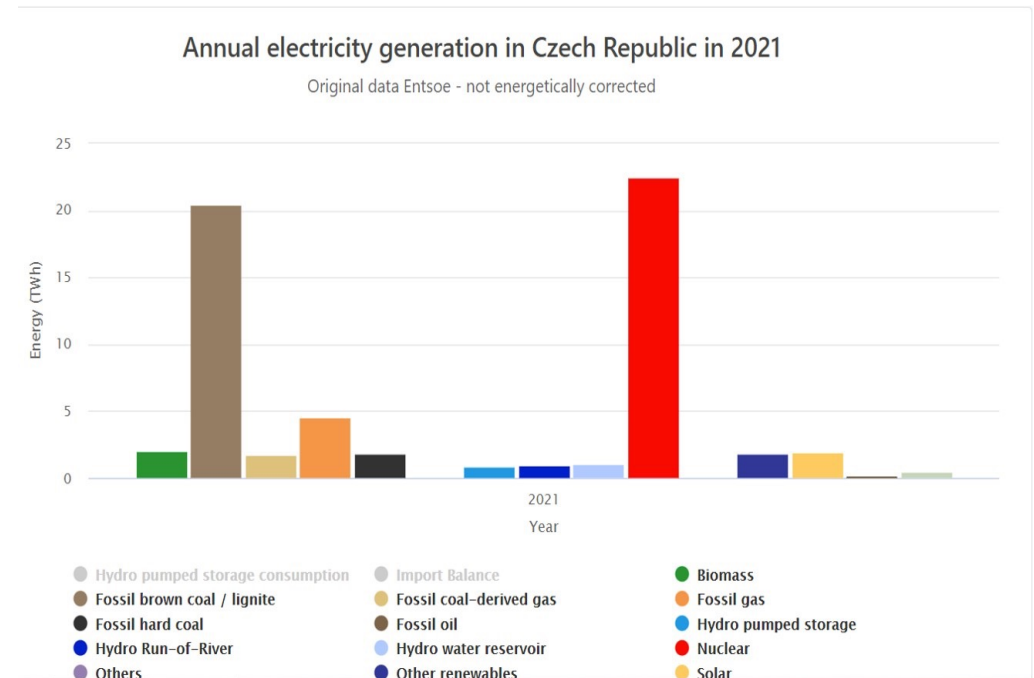

Energetická politika - SEK

- Způsob řešení energetického rozvoje (vč. výroby, distribuce, spotřeby)
- Státní energetická koncepce - § 3, zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření s energií
- Období 25 let

Hlavní cíle koncepce

- ČEPS vlastnictví státu
- ČEZ dominantní vliv státu (MS Praha – rozpor se zákonem)
- Podpora rozvoje obnovitelných zdrojů
- Jaderná energetika pilíř výroby

Regulace energetického sektoru

Energetické právo v širším slova
smyslu

Geologické právo - podmínky provádění geologických prací

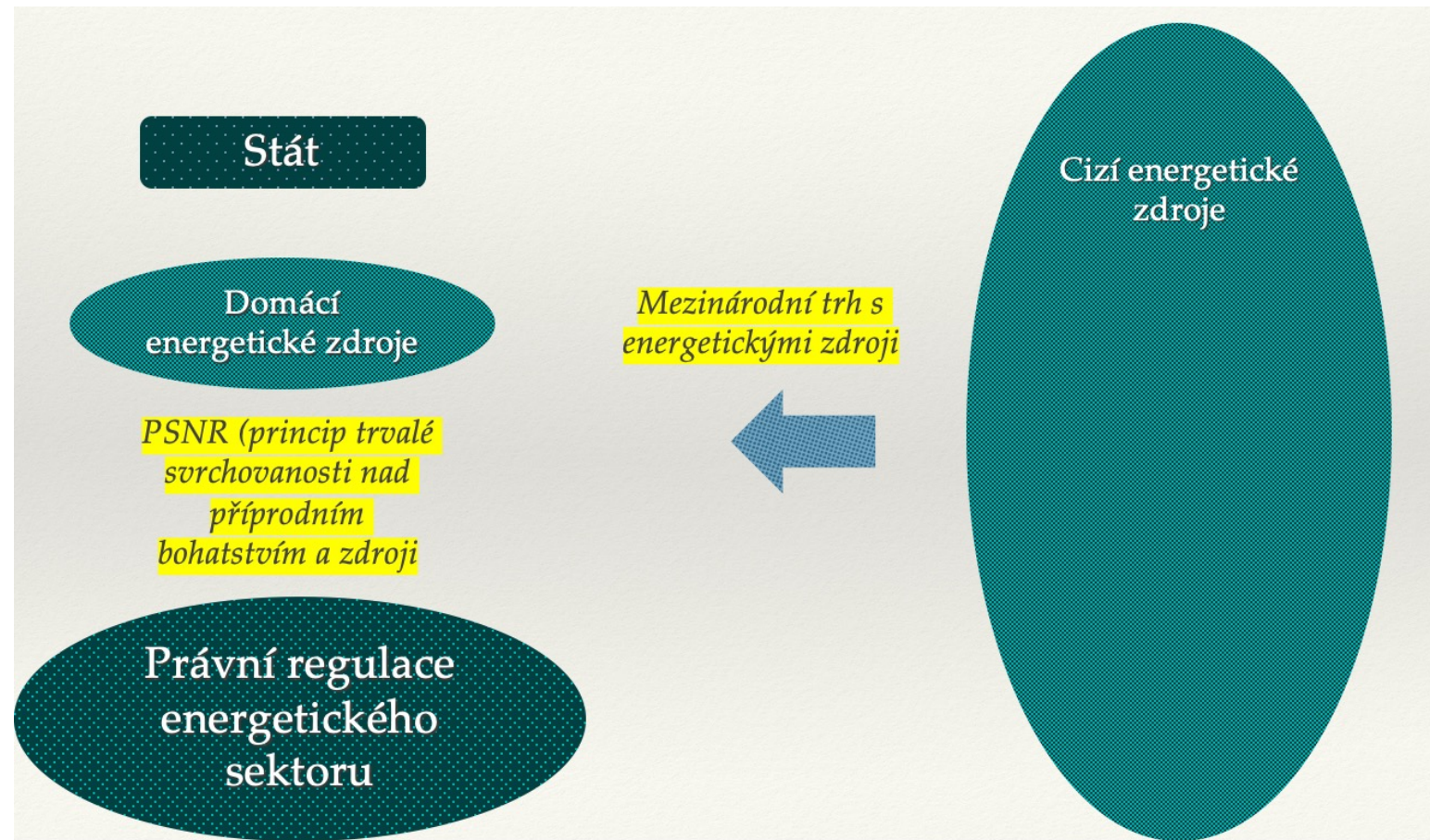
Horní právo – těžba nerostných surovin, zejména energetických zdrojů

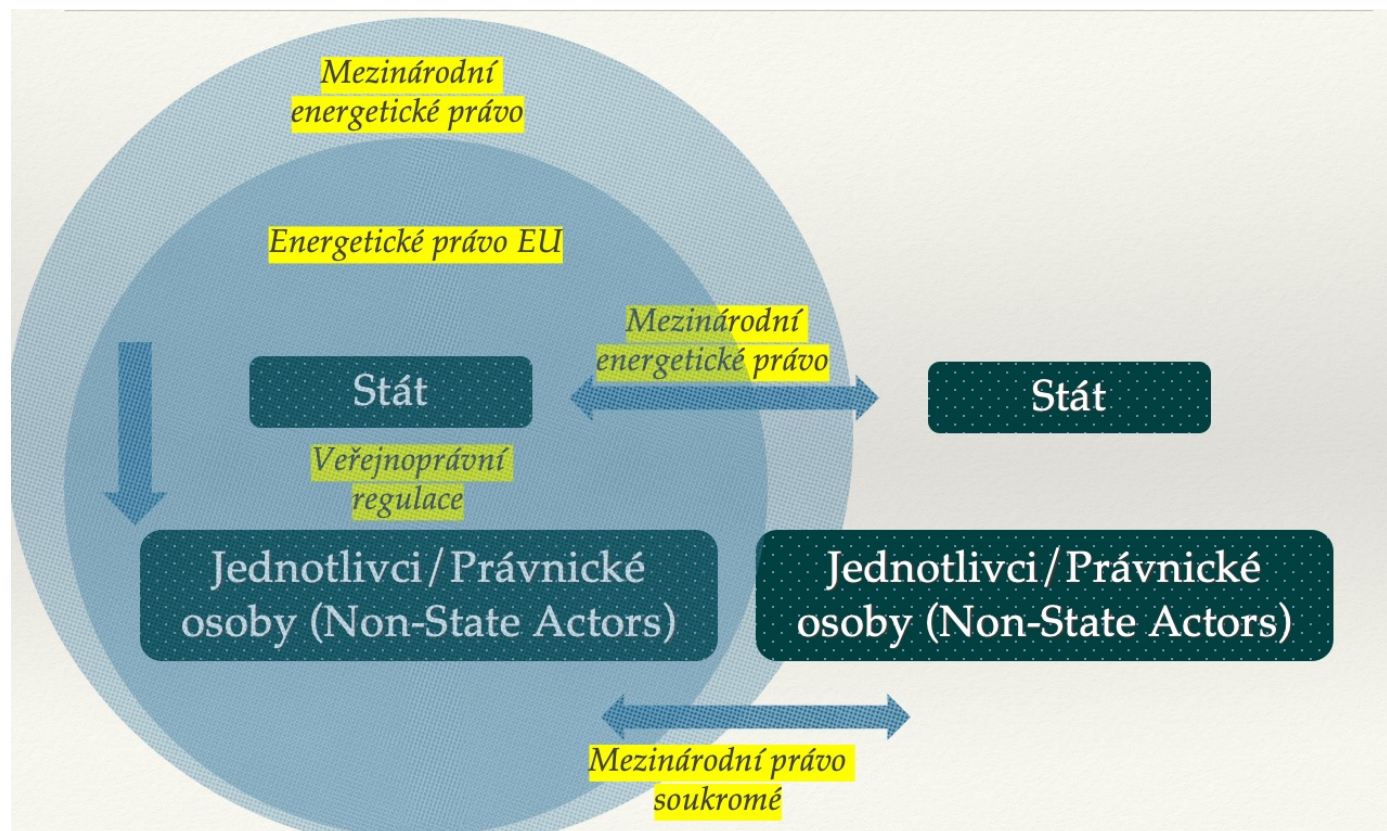
Energetické právo (v užším slova smyslu)– využití energetických zdrojů (zpracování, obchod s energetickými produkty, transport energetických produktů, výroba elektřiny, atd. ...)

Regulace energetického sektoru

Regulace energetického sektoru

Regulace energetického sektoru

Energetický cyklus

Těžba
energetických
zdrojů

Uhlí

Ropa

Zemní plyn

Jádro

Jaderné právo

Veřejnoprávní regulace využití "energie"

Elektroenergetika

Plynárenství

Teplárenství

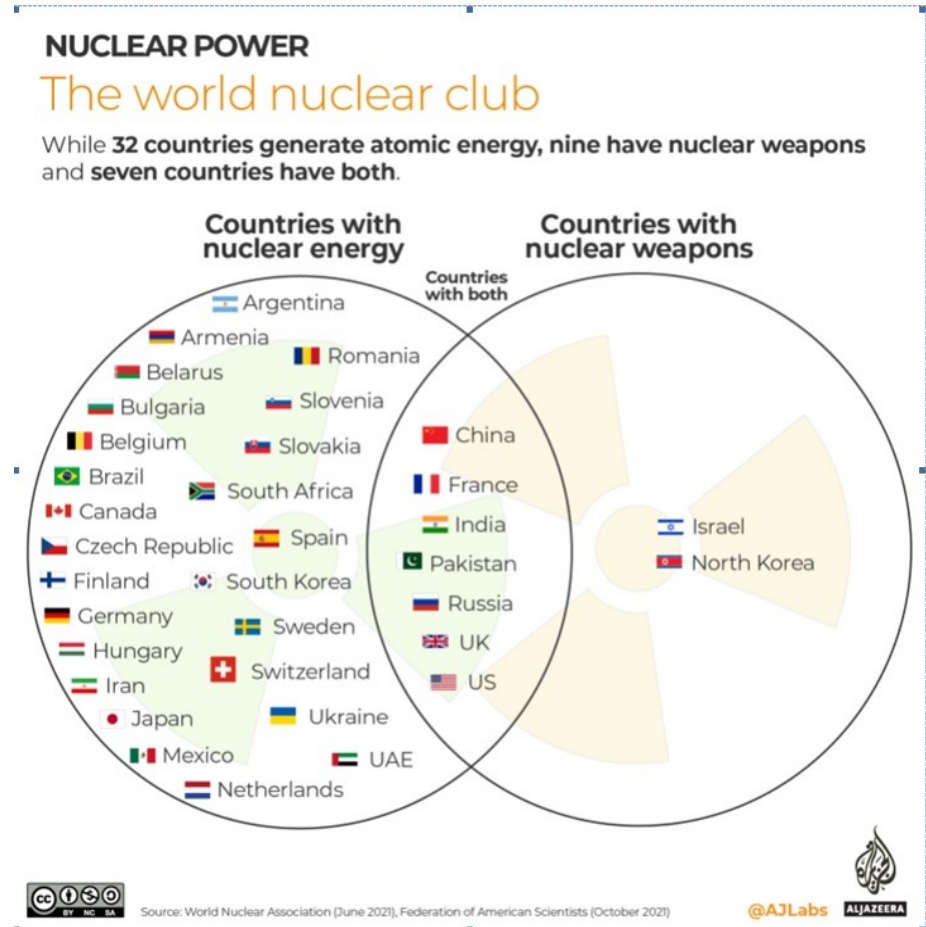
Jaderné právo

- technologie výjimečná svým rizikovým potenciálem
- regulace mírového využití jaderné energie
- Atomový zákon č. 263/2016 Sb.

Principy jaderného práva

- Bezpečnost
- Zabezpečení
- Odpovědnost
- Provádění činností na základě povolení
- Průběžná kontrola
- Kompenzace
- Udržitelný rozvoj
- Nezávislost (oddělení dozoru a kontroly od provozov.)
- Transparentnost
- Mezinárodní spolupráce

36

Energetický zákon

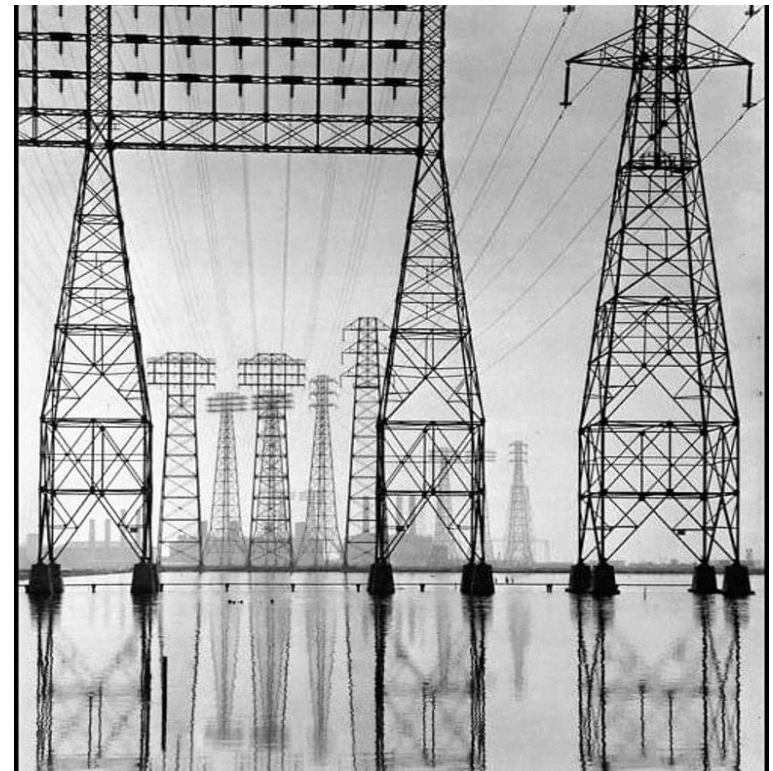
zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích

Zákon upravuje (nomen omen) :

- podmínky podnikání v energetických odvětvích (elektrotechnika, plynárenství, teplárenství)
- výkon státní správy v odvětvích (postavení MPO, ERÚ)
- Správní delikty

Rozsudek NSS sp.zn. 8 As 18/2008

Důvodová zpráva k energetickému zákonu a ostatně sama logika věci nabízí přirovnání licence dle energetického zákona k živnostenskému oprávnění. Specialita této regulace a tedy vynětí z obecné úpravy živností je dána jen strategickým významem energetiky pro chod národního hospodářství a životní úroveň obyvatelstva, i tím, že její narušení může být i příčinou obecného ohrožení.

Energetický zákon č. 458/2000 Sb.

Formální členění předpisu – 4 části

Hlava I obecná část

Hlava II Zvláštní část

Hlava III Správní delikty

Hlava IV společná, přechodná a závěrečná ustanovení

Věcná působnost předpisu – energetická odvětví

- Elektroenergetika
- Plynárenství
- Teplárenství

Licence – oprávnění k podnikání

Certifikace – doklad nezávislosti/oddělení

Autorizace – oprávnění výstavby zařízení

Členění předpisu pro jednotlivá odvětví:

- Účastníci trhu
- Práva a povinnosti účastníků trhu
- Výstavba nových zařízení
- Přípojka – napojení spotřebitele/zákazníka
- Ochranná pásma
- Křížení infrastruktur
- Měření
- Neoprávněné odběry
- Stavby nouze

Licence dle energetického zákona - § 4

- Oprávnění/státní souhlas s provozováním vymezených činností v energetice
- Odlišnost od licence v právu duševního vlastnictví
- licence.eru.cz

Číslování licencí

1. číslo

1 elektroenergetika

2 plynárenství

3 teplárenství

2. číslo

1 výroba

2 distribuce, rozvod

3 přenos, přeprava

4 obchod

25 Uskladnění plynu

15 OTE (původně jen u elektroenergetiky)

Elektroenergetika § 21-54 EZ

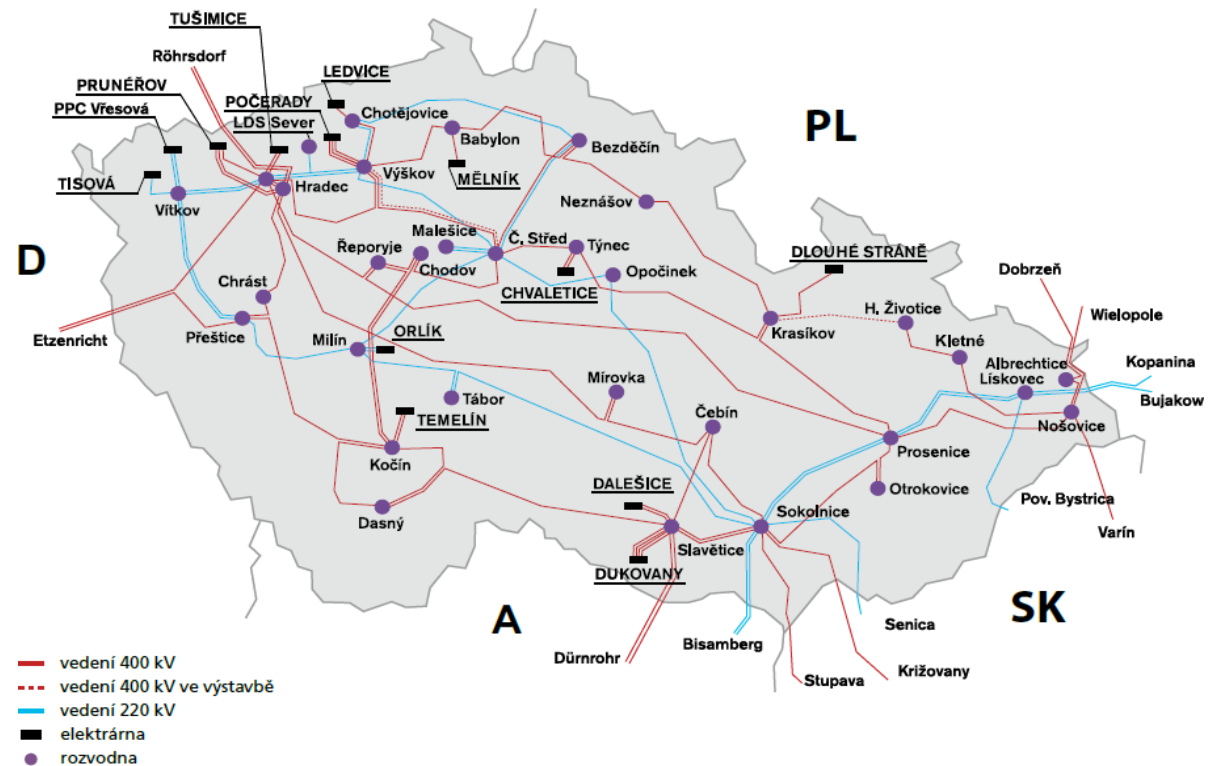
Schéma sítí 400 a 220 kV

Účastníci trhu s elektřinou

- Výrobci elektřiny
- Provozovatel přenosové soustavy
- Provozovatelé distribučních soustav
- Operátor trhu
- Obchodníci s elektřinou
- Zákazníci

- Odpovědnost účastníků za **odchylku**
- Povinnost hradit ceny za **systemové služby**
- OTE
- Ochranná pásma

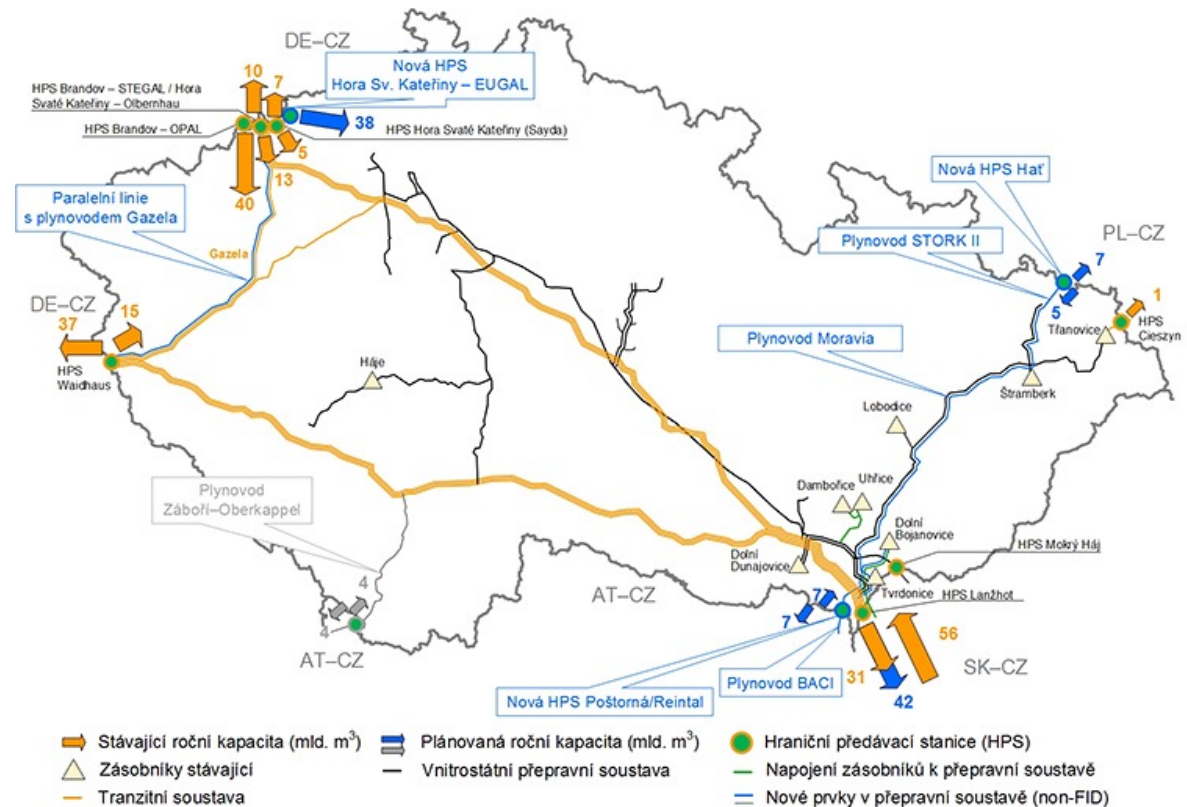
Stav nouze

Plynárenství §55-74 EZ

Účastníci trhu s plynem

- Výrobci plynu
 - Provozovatel přepravní soustavy
 - Provozovatelé distribučních soustav
 - Provozovatelé zásobníků plynu
 - Operátor trhu
 - Obchodníci s plynem
 - Zákazníci
-
- Odpovědnost účastníků za **odchylku**
 - Povinnost hradit ceny za **systemové služby**
 - OTE
 - Ochranná a bezpečnostní pásma

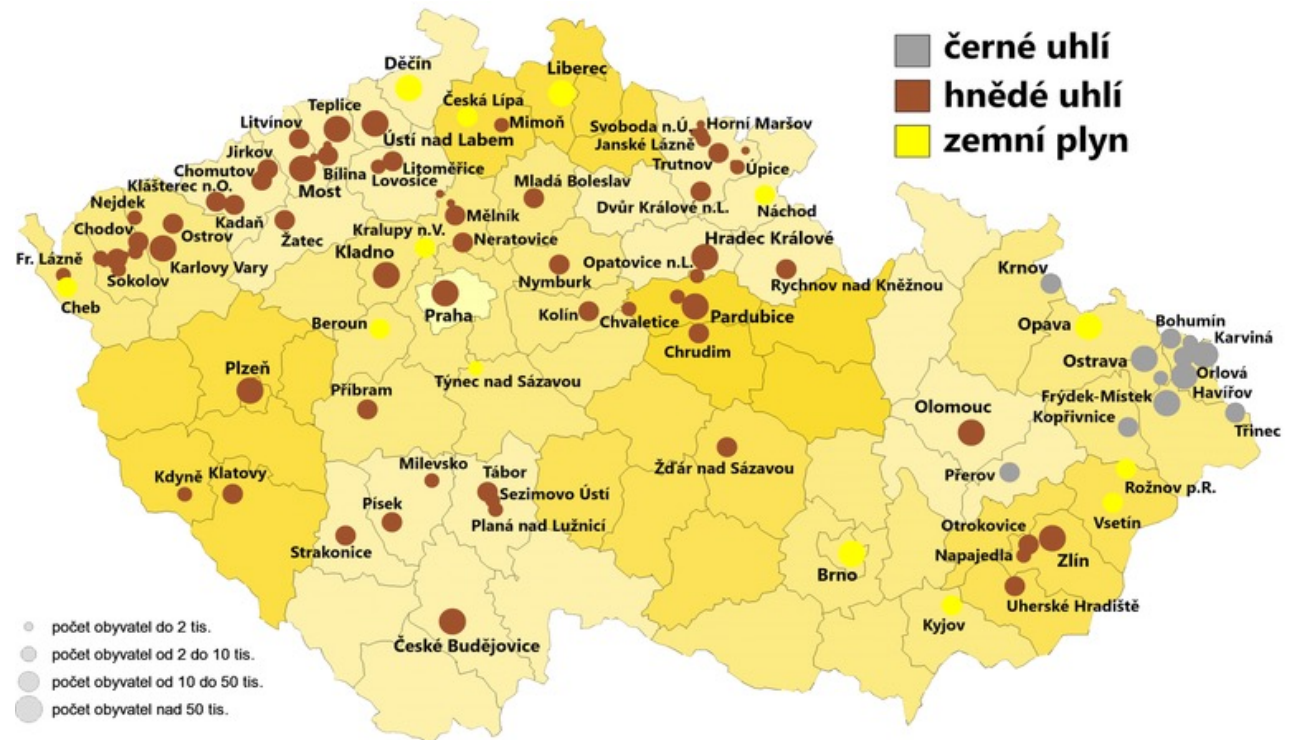

Bezpečnostní standard – stav nouze

Teplárenství § 76-89 EZ

Účastníci trhu

- Výroba a rozvod TE
- Odběratel TE
- Tepelná přípojka a předávací stanice
- Ochranná a bezpečnostní pásma

EU Energy Law

Klíčové kompetence

Examples: The Energy Charter Treaty, the Energy Community.

Společná obchodní politika

Článek 207

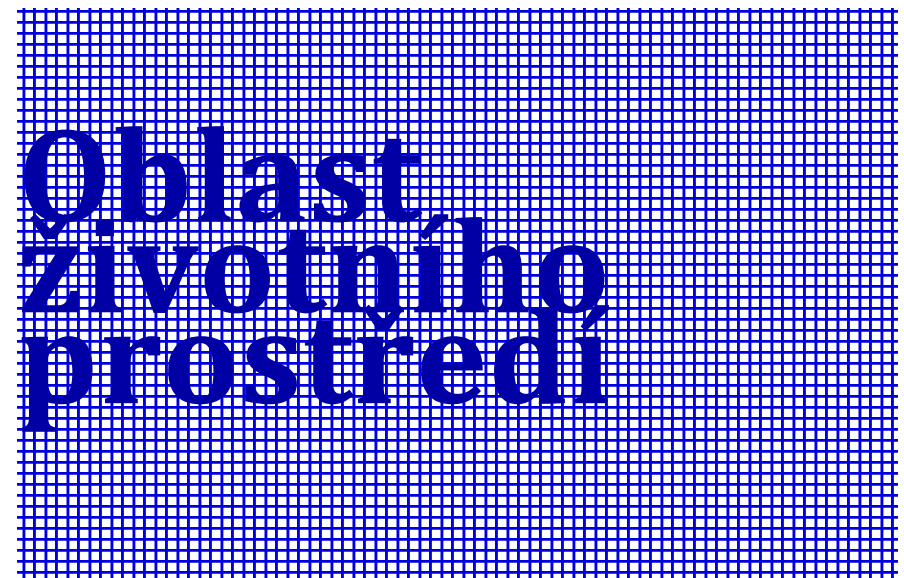
(bývalý článek 133 Smlouvy o ES)

1. Společná obchodní politika se zakládá na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod týkajících se obchodu zbožím a službami, obchodní aspekty duševního vlastnictví, přímé zahraniční investice, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a opatření na ochranu obchodu, jako jsou opatření pro případ dumpingu a subvencování. Společná obchodní politika je prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie.

Článek 191 TFEU

1. Politika Unie v oblasti životního prostředí přispívá k sledování následujících cílů:

- zachování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí, ochrana lidského zdraví,
- **uvážlivé a racionální využívání přírodních zdrojů,**
- **podpora opatření na mezinárodní úrovni určených k řešení regionálních a celosvětových problémů životního prostředí, a zejména boj proti změně klimatu.**

Oblast životního prostředí

Článek 192

(bývalý článek 175 Smlouvy o ES)

1. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů rozhodnou, jakou činnost bude Unie vyvíjet, aby bylo dosaženo cílů uvedených v článku 191.
2. Odchylně od rozhodovacího postupu stanoveného v odstavci 1 a aniž je dotčen článek 114, přijme Rada zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem, Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů jednomyslně:
 - a) předpisy především fiskální povahy;
 - b) opatření týkající se:
 - územního plánování,
 - hospodaření s vodními zdroji nebo týkající se přímo nebo nepřímo dostupnosti vodních zdrojů,
 - využívání půdy, s výjimkou hospodaření s odpady;
 - c) opatření významně ovlivňující volbu členského státu mezi různými energetickými zdroji a základní skladbu jeho zásobování energií.

Energetika

Čl. 100:

Vnitřní trh

Životní prostředí

Aniž jsou dotčeny jakékoli další postupy stanovené touto smlouvou, může Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise rozhodnout o opatřeních vhodných pro hospodářskou situaci, zejména pokud se vyskytnou vážné potíže se zásobováním. určité produkty.

Energetika

...v duchu solidarity...
OPAL (Case T-883/16)

HLAVA XXI ENERGETIKA

Článek 194

1. V rámci vytváření a fungování vnitřního trhu a s přihlédnutím k potřebě chránit a zlepšovat životní prostředí má politika Unie v oblasti energetiky v duchu solidarity mezi členskými státy za cíl:

- a) zajistit fungování trhu s energií;
- b) zajistit bezpečnost dodávek energie v Unii;
- c) podporovat energetickou účinnost a úspory energie jakož i rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie; a
- d) podporovat propojení energetických sítí.

2. Aniž je dotčeno použití jiných ustanovení Smluv, přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření nezbytná pro dosažení cílů uvedených v odstavci 1. Tato opatření se přijmou po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

Nedotýkají se práva členského státu stanovit podmínky pro využívání svých energetických zdrojů, jeho volby mezi různými energetickými zdroji a základní skladby jeho zásobování energií, aniž je dotčen čl. 192 odst. 2 písm. c).

3. Odchylně od odstavce 2 přijme Rada opatření podle uvedeného odstavce zvláštním legislativním postupem jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem, pokud jsou především fiskální povahy.

...volba mezi energetickými zdroji...
OPAL (Case C-5/16, T-370/11)

OPAL - T883/16

S ohledem na tento rozsah zásady solidarity příslušelo Komisi v rámci napadeného rozhodnutí posoudit, zda změna režimu provozování plynovodu OPAL, kterou navrhl německý regulační orgán, může ovlivnit zájmy jiných členských států v oblasti energetiky, a v případě kladné odpovědi uvést tyto zájmy do rovnováhy se zájmem, který uvedená změna představuje pro Spolkovou republiku Německo, a případně Unii.

Emisní povolenky T-370/11

Je pravda, že ve smyslu čl. 194 odst. 2 druhého pododstavce SFEU se opatření stanovená v souladu s postupem podle prvního pododstavce uvedeného odstavce a nezbytná pro dosažení cílů unijní politiky v oblasti energetiky uvedených v odstavci 1 uvedeného článku nedotýkají práva členského státu stanovit podmínky pro využívání svých energetických zdrojů, jeho volby mezi různými energetickými zdroji a základní skladby jeho zásobování energií. Nic však neumožňuje předpokládat, že čl. 194 odst. 2 druhý pododstavec SFEU stanoví obecný zákaz dotknout se uvedeného práva použitelný v unijní politice v oblasti životního prostředí. Na jedné straně je totiž článek 194 SFEU obecným ustanovením pouze v oblasti energetiky, a tudíž vymezuje pravomoc, kterou lze definovat jako odvětvovou. Na druhé straně čl. 194 odst. 2 druhý pododstavec SFEU výslovně odkazuje na čl. 192 odst. 2 první pododstavec písm. c) SFEU. Článek 194 odst. 2 druhý pododstavec SFEU totiž uvádí, že zákaz dotknout se práva členského státu stanovit podmínky pro využívání jeho energetických zdrojů, jeho volby mezi různými energetickými zdroji a základní skladby jeho zásobování energií, se uplatní, aniž je dotčen čl. 192 odst. 2 první pododstavec písm. c) SFEU. Ačkoli je pravda, že posledně uvedené ustanovení má jen procesní povahu, nic to nemění na tom, že stanoví zvláštní pravidla týkající se unijní politiky v oblasti životního prostředí. Z toho vyplývá, že právo uvedené v čl. 194 odst. 2 druhém pododstavci SFEU není v projednávaném případě použitelné, jelikož napadené rozhodnutí je unijním opatřením v rámci politiky Unie v oblasti životního prostředí.

EU ETS C-5/16

EU ETS - vytvoření a uplatňování rezervy tržní stability

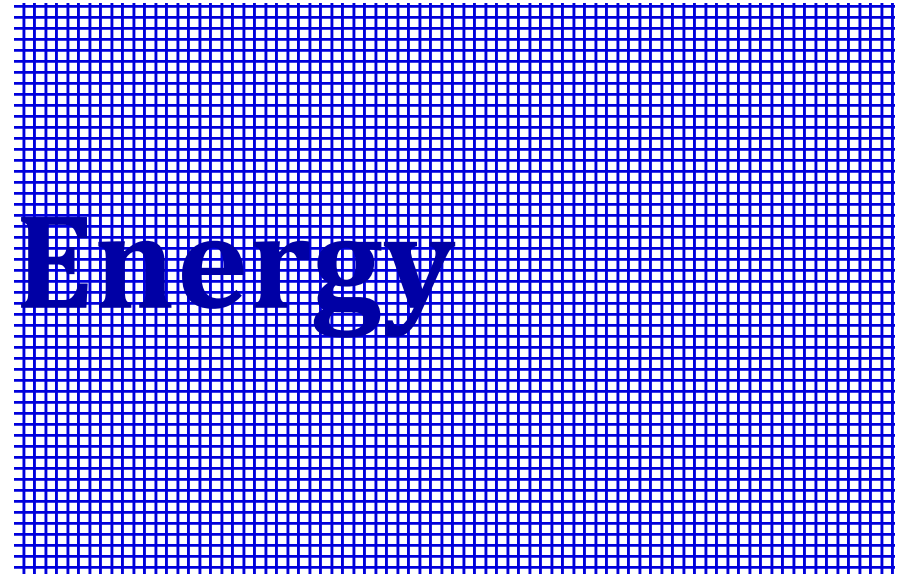
Polsko: napadené rozhodnutí porušuje čl. 192 odst. 1 SFEU, ve spojení s čl. 192 odst. 2 prvním pododstavcem písm. c) SFEU tím, že bylo přijato řádným legislativním postupem, ačkoli představuje opatření významně ovlivňující volbu členského státu mezi různými energetickými zdroji a základní skladbu jeho zásobování energií ve smyslu posledně zmíněného ustanovení. Podle čl. 192 odst. 2 prvního pododstavce SFEU mělo být takovéto rozhodnutí přijato Radou jednomyslně zvláštním legislativním postupem.

Z toho vyplývá, že čl. 192 odst. 2 první pododstavec písm. c) SFEU může tvořit právní základ unijního aktu pouze tehdy, když z cíle a obsahu tohoto aktu vyplývá, že prvotním výsledkem sledovaným tímto aktem je významně ovlivnit volbu členského státu mezi různými energetickými zdroji a základní skladbu jeho zásobování energií.

Článek 122

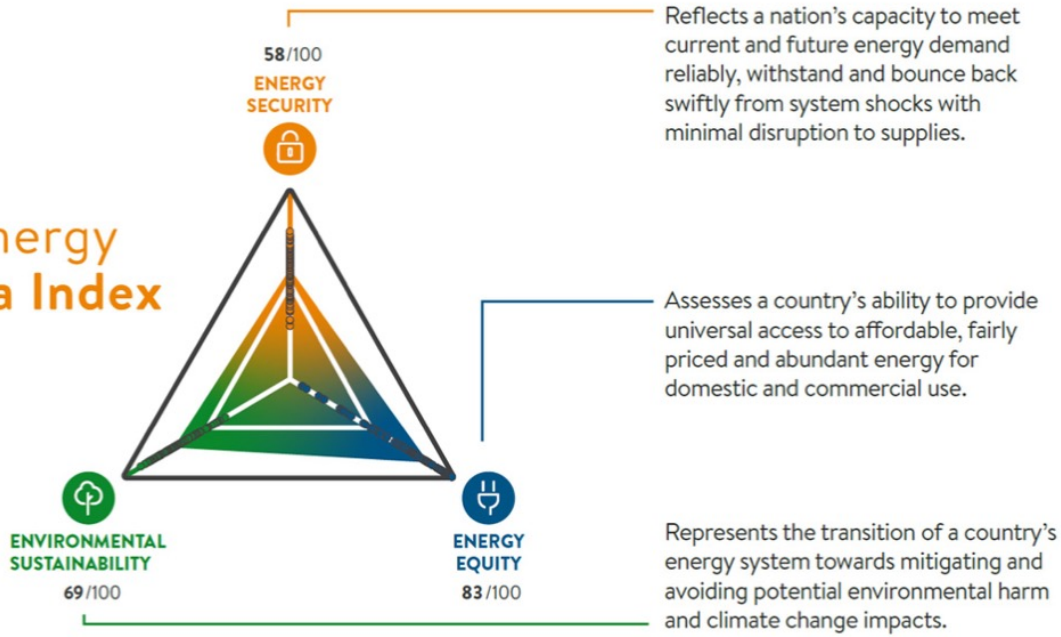
1. Aniž jsou dotčeny jiné postupy stanovené ve Smlouvách, může Rada na návrh Komise rozhodnout v duchu solidarity mezi členskými státy o opatřeních přiměřených hospodářské situaci, zejména když vzniknou závažné obtíže v zásobování určitými produkty, především v oblasti energetiky.

Mohou být krátkodobá, střednědobá i dlouhodobá. Vždy se musí týkat krizí či nouzových situací, avšak **nemusí jít pouze o krize probíhající či bezprostředně hrozící, nýbrž mohou být přijímána i jako jejich prevence. Jediným omezujícím kritériem je, že musí být přiměřená hospodářské situaci.** Předpokladem využití této pravomoci také nemusí být celkové ohrožení hospodářství členských států, nýbrž **stačí vznik závažných obtíží v zásobování pouze určitými produkty.**

Regulace energetického sektoru

World Energy Trilemma Index

Osnova kurzu

- (1) Úvod do energetiky: Systém a struktura energetického práva
- (2) BESEDA – Geopolitika, energetika a mezinárodní energetické právo
- (3) Právní regulace plynárenství 13.3.
- (4) Energetika a klima 20.3.
- (5) Jaderné právo 27.3.
- (6) Veřejnoprávní regulace energetického sektoru a ERU 3.4.
- (7) Právní regulace elektroenergetiky 10.4.
- (8) Teplárenství 17.4.
- (9) Právní vztahy v energetice 24.4.
- (10) Energetické právo pro 21. století 15.5.
- (11) Energetická společnost v 21. století 22.5.
- (12) Závěrečná rozprava

Způsob ukončení kurzu: Kolokvium bude uděleno na základě online testu (min. 70% správných odpovědí) a odevzdání a obhájení kolokviální práce detailně rozebírající vybrané rozhodnutí.

Seznam povinných pramenů, včetně literatury bude uveden v jednotlivých kapitolách interaktivní osnovy.

MUNI
LAW

**Děkuji za Vaší
pozornost.**

Martin SVEC

